

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/236/2018
Identifikačné číslo spisu:	7792899014
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Gandžala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7792899014.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O.V., bytom G., 2/ O.V., bytom Z., 3/ O.V., bytom G., 4/ H.V., bytom G., 5/ O. N., rod. T., bytom G., 6/ G. O., rod. T., bytom G., 7/ W. T., rod. T., bytom L., 8/ O. O., bytom G., 9/ T. O., bytom G., 10/ O. P., bytom M., okr. C., 11/ S.X., bytom O., 12/ M.X., bytom G., 13/ O. Z., bytom G., 14/ O.X., bytom Z., 15/ M. B., bytom G., zastúpenej JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, 16/ M. H., bytom G., 17/ O. N., bytom S., 18/ V. W., bytom G., 19/ O.U., bytom G., 20/ O. Z., bytom O., 21/ O. M. Z., bytom O., 22/ L. M. Z., bytom O., 23/ O. V. Z., bytom G., 24/ S.X., bytom G., 25/ F.X., bytom G., 26/ M.X., bytom G., 27/ O.X., bytom G., 28/ V.X., bytom G., 29/ A.V., bytom S., 30/ V. Z., bytom G., 31/ O. O., bytom Z., 32/ V. O., bytom A., proti žalovaným 1/ S. M., bytom G., 2/ O. N., bytom G., 3/ V. O., bytom G., 4/ V. N., bytom G., 5/ L. O. N., bytom G., 6/ L. S. N., bytom O., 7/ O. N., bytom O., 8/ M. Z., 9/ O. V. B., žalovaní v 8. a 9. rade na neznámom mieste, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 8C/959/1992, o dovolaní žalobkyne 15/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. júla 2013 sp. zn. 11Co/206/2012 v znení opravného uznesenia zo 14. februára 2018 sp. zn. 11Co/206/2012, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 31. júla 2013 sp. zn. 11Co/206/2012 v znení opravného uznesenia zo 14. februára 2018 sp. zn. 11Co/206/2012 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 15. novembra 1994 č.k. 8C/959/1992-39 určil, že účastníci konania sú spoluvlastníkmi podielov (presne špecifikovaných vo výrokovej časti rozsudku) k nehnuteľnostiam zapísaných v pozemno-knižnej zápisnici č. XXX v kat. území G., parcela č. XXXX - roľa A. o výmere XX á XX m2 totožnej s parc. č. XXX/X - ostatná plocha o výmere XXXX m2, v pozemno-knižnej záp. č. XX v kat. území G. ako parc. č. XXXX - roľa A. o výmere XX á XX m2 totožnej s parc. č. XXX/X - trvalý trávny porast o výmere XXXX m2 (žalobkyňa 12/ - aktuálne žalobkyňa 15/ - v spoluvlastníckom podiele 3/90 k celku, o výmere XX m2), a parc. č. XXXX - roľa A. o výmere XX á XX m2 zapísanej v pozemno-knižnej záp. č. XX v kat. území G., totožnej s parc. č. XXX/X - trvalý trávnatý porast o výmere XXX m2 podľa geometrického plánu č. 2/93 zo 06.05.1993 znalca z odboru geodézie a kartografie O.u, overeného

územným orgánom geodézie a kartografie v Michalovciach dňa 12.06.1993 pod č. 351/93. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

2. Proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie podala žalobkyňa 15/ (v rozsudku prvoinštančného súdu vystupujúca ako žalobkyňa 12/) dňa 29. februára 2012 odvolanie, v ktorom sa domáhala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu zrušil z dôvodu, že o predmetnom konaní na prvoinštančnom súde nemala vedomosť, a hoci v ňom bola označená ako účastníčka (žalobkyňa v 12. rade), tohto konania sa nezúčastnila. O tom, že predmetné konanie prebehlo sa dozvedela až v marci 2011, keď si vyzdvihla príslušný list vlastníctva, z ktorého zistila, že na základe rozsudku Okresného súdu Michalovce č.k. 8C/959/1992-39 sa stala spoluvlastníčkou nehnuteľnosti evidovanej v pozemno-knižnej záp. č. XX v kat. území G. ako parc. č. XXXX - roľa A. o výmere XX á XX m2 totožnej s parc. č. XXX/X - trvalý trávny porast o výmere XXXX m2 v spoluvlastníckom podiele 3/90 k celku, o výmere XX m2.

2.1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 31. júla 2013 sp. zn. 11Co/206/2012 v znení opravného uznesenia zo 14. februára 2018 sp. zn. 11Co/206/2012 odvolanie žalobkyne 15/ (v rozsudku prvoinštančného súdu vystupujúcej ako žalobkyňa 12/) odmietol.

2.2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že odvolateľka podala dňa 22. februára 2012 do podateľne prvoinštančného súdu odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie z 15. novembra 1994 č.k. 8C/959/1992-39. Z doložky o právoplatnosti a vykonateľnosti vyznačenej na rovnopise rozsudku súdom prvej inštancie dňa 13. apríla 1995 (č.l. 4 - 6 spisu) vyplýva, že rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22. marca 1995. Ďalej uviedol, že súd prvej inštancie po podaní odvolania zistil stratu spisu sp. zn. 8 C 959/92 a vykonal šetrenie za účelom prípadnej rekonštrukcie spisu. Zo zápisnice o šetrení straty spisu zo 7. marca 2012 (č.l. 3 spisu) vyplýva, že spis sa v archíve súdu prvej inštancie, ani v zozname spisov odovzdaných do archívu nenachádza, a že podľa záznamu v ručnom registri po právoplatnom skončení veci bol spis dňa 18. apríla 1995 predložený sudcovi M. M. Z., ktorý t.č. už nie je sudcom prvoinštančného súdu. Menovaný na žiadosť predsedu prvoinštančného súdu o poskytnutie informácie o spise nereagoval. Zo správy Katastrálneho úradu v Košiciach, Správa katastra Michalovce z 19. apríla 2012 (č.l. 28 spisu) vyplýva, že rovnopis predmetného rozsudku prvoinštančného súdu sa nenachádza ani v zbierke listín Správy katastra Michalovce, preto nemohol byť prvoinštančnému súdu predložený. Z úradného záznamu z 26. júna 2012 odvolací súd zistil, že spis nebolo možné zrekonštruovať vzhľadom na značný časový odstup od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku (22. marca 1995) a neexistenciu podacích hárkov odoslanej pošty, ktoré boli skartované po piatich rokoch, preto nebolo možné ani preveriť tvrdenie odvolateľky o tom, že rozsudok jej nebol doručený. Následne odvolací súd poukázal na znenie prvej vety ustanovenia § 23 a na ustanovenia § 24 a 26 ods. 1 vyhl. č. 66/1992 Zb. o Spravovacom poriadku pre okresné a krajské súdy, účinné do 31. decembra 2005 a konštatoval: „Inštitút právoplatnosti súdneho rozhodnutia je upravený v § 159 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p.“), ktoré ustanovuje, že rozsudok je právoplatný, ak bol doručený, a nie je možné ho napadnúť odvolaním (§ 159 ods. 1). Z uvedeného vyplýva, že ak sú kumulatívne splnené podmienky doručenia a nemožno rozsudok napadnúť odvolaním, súdne rozhodnutie je právoplatné, čím sa stáva záväzným pre účastníkov a pre všetky orgány (§ 159 ods. 2 O.s.p.). Doložka o právoplatnosti a vykonateľnosti vyznačená na písomnom vyhotovení rozsudku založenom v spise, resp. na rovnopise rozsudku doručeného účastníkom, osvedčuje pravdivosť údajov o právoplatnosti rozhodnutia (rozsudku), ktorý je na nej vyznačený, ak nie je preukázaný opak.“ Následne uviedol: „Odvolací súd zistil, že rozsudok 8 C 959/92-39 z 15.11.1994 nadobudol právoplatnosť dňa 22.03.1995, čo vyplýva z doložky o právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia, vyznačenej na rovnopise tohto rozsudku, ktoré súd prvého stupňa vykonal dňa 13.04.1995 (č.l. 4 - 6). Je tiež zrejmé, že odvolateľka bola účastníčkou konania vedeného na Okresnom súde Michalovce na strane žalobcov (ako žalobkyňa v 12. rade), čo vyplýva z úvodnej časti cit. rozsudku. Odvolanie proti rozsudku odvolateľka podala až dňa 29.02.2012, v ktorom spochybnila svoju účasť na konaní a tvrdila, že nemala vedomosť o súdnom spore a napadnutý rozsudok jej nebol doručený, a preto ho považovala za nezákonný. Nepredložila však žiadny relevantný dôkaz, ktorým by spochybnila správnosť doložky o právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku a pravdivosť údajov o nadobudnutí právoplatnosti rozsudku vyznačeného na rozsudku. Záver, že rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22.03.1995 predpokladá, že rozsudok bol všetkým účastníkom

konania, a teda aj odvolateľke riadne doručený, a správnosť uvedeného záveru nie je spôsobilé spochybniť iba samotné tvrdenie odvolateľky, že nemala vedomosť o súdnom konaní a rozsudok jej nebol doručený. Keďže súdny spis zn. 8 C 959/92 sa v archíve okresného súdu už nenachádza a evidenčné pomôcky sú skartované, aj vzhľadom na uplynutý čas od rozhodnutia súdu (obdobie 19 rokov), nie je možná ani reálna rekonštrukcia spisu podľa cit. vyhl. Za tohto stavu treba mať za to, že rozsudok bol účastníkom, a teda aj odvolateľke riadne doručený, a nadobudol právoplatnosť dňom 22.03.1995, ako je to vyznačené na doložke o právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku, keďže nebol preukázaný opak.“

2.3. V závere odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že vychádzajúc z uvedeného a zo skutočnosti, že odvolateľka podala odvolanie dňa 29. februára 2012 a súčasne s podaným odvolaním ani nepožiadala o odpustenie zmeškania zákonnej lehoty na podanie odvolania (§ 58 ods. 1 O.s.p.), je zrejmé, že odvolanie bolo podané po uplynutí zákonnej lehoty, preto muselo byť podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odmietnuté ako oneskorene podané.

3.1. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobkyňa 15/ (v rozsudku prvoinštančného súdu vystupujúca ako žalobkyňa 12/ - ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na v dobe podania dovolania platné a účinné ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť poukazom na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ a c/ O.s.p.

3.3. V súvislosti s uvedením konkrétnych skutkových dôvodov dovolania poukázala na to, že na súde prvej inštancie podala dňa 29. februára 2012 odvolanie proti jeho rozsudku z 15. novembra 1994 č.k. 8C/959/1992-39, ktoré odôvodnila tým, že hoci v uvedenom rozsudku figuruje ako účastníčka (strana sporu) na strane žalobcov, reálne nikdy nebola účastníčkou tohto konania, predmetný rozsudok jej nebol doručený a o existencii uvedeného rozsudku sa dozvedela až v marci 2011 pri návšteve katastra nehnuteľností. Z uvedeného dôvodu preto požiadala prvoinštančný súd o možnosť nahliadnutia do spisu týkajúceho sa tohto konania, čo jej však nebolo umožnené. Odvolací súd jej odvolanie podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odmietol ako oneskorene podané. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že tak postupoval z dôvodu, že podľa jeho názoru doložka právoplatnosti vyznačená na súdnom rozhodnutí osvedčuje pravdivosť údajov o právoplatnosti rozhodnutia, ktorý je v nej vyznačený, ak nie je preukázaný opak. Pre tento záver odvolacieho súdu však nesvedčia nasledujúce skutočnosti: Predovšetkým to, že odvolací súd nemal k dispozícii originál rozsudku súdu prvej inštancie s uvedením dňa keď nastala právoplatnosť, s pripojeným čitateľným podpisom relevantnej osoby (sudcu alebo pracovníka súdu povereného úkonom podľa § 6 vyhlášky č. 66/1992 Zb. o spravovacom poriadku pre okresné krajské súdy účinnnej do 31.12.2005, teda v čase údajného nadobudnutia právoplatnosti rozsudku súdu prvej inštancie). Bez existencie takéhoto rozhodnutia neexistuje právny dôvod, pre ktorý by mala vyvracať pravdivosť údajov o právoplatnosti predmetného rozsudku. Odvolací súd za tohto stavu skonštatoval, že treba mať za to, že rozsudok bol jej i ostatným účastníkom riadne doručený. Pre takýto záver neexistuje žiadne skutkové ani právne zdôvodnenie. Okrem toho odvolateľka poukázala na podzákonné právne normy, z ktorých vyplýva, že lehota uloženia súdneho spisu s právoplatným rozhodnutím (prvopisom) vo veciach súdneho registra C je 20 rokov a právoplatného rozhodnutia (prvopisu) 75 rokov. Z uvedených dôvodov zastáva názor, že neexistoval žiadny právny ani skutkový dôvod na odmietnutie jej odvolania.

4. Dovolanie bolo podané 4. novembra 2013, teda ešte za účinnosti pôvodného procesnoprávneho predpisu - zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p.“), ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2016. Tento aktuálny procesnoprávny predpis v prechodných ustanoveniach, konkrétne v ustanovení § 470 ods. 1 uvádza, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konanie začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Z prvej vety § 470 ods. 2 CSP zároveň vyplýva, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Z citovaných ustanovení vyplýva, že vzhľadom na skutočnosť, že rozhodovanie o dovolaní prebieha už v dobe účinnosti CSP, bolo potrebné na dovolacie konanie aplikovať príslušné ustanovenia CSP, avšak právne účinky dovolania, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP

zostali zachované, a preto dovolací súd posudzoval podmienky prípustnosti dovolania podľa právneho stavu účinného ku dňu podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 470 ods. 2 prvá veta CSP v spojení s § 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 470 ods. 2 prvá veta CSP v spojení s § 241 ods. 1 druhá veta O.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 470 ods. 2 prvá veta CSP v spojení s § 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. Podľa procesnoprávnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p.

a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

7. Dovolateľka napadla dovolaním uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nie je uznesením, proti ktorému bolo dovolanie v zmysle § 239 O.s.p. prípustné. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. explicitne nenamietala a existencia týchto väd konania nebola v dovolacom konaní zistená. Dovolací súd však zdôrazňuje, že tento záver dovolacieho súdu vychádza zo skutočností, že dovolací súd vychádzal z neúplného spisu (absencia základného spisu) a nemal objektívnu možnosť skúmať eventuálnu vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p., ktorá by implicitne vyplývala z argumentácie dovolateľky.

8. Dovolateľka v dovolaní namietala, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. tým, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Tejto procesnej vady sa dopustil odvolací súd tým, že dovolaním napadnutým uznesením jej odvolanie, ktoré podala dňa 29. februára 2012 proti rozsudku prvej inštancie z 15. novembra 1994 č.k. 8C/959/1992-39 podľa v tej dobe platného a účinného ustanovenia § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odmietol ako oneskorene podané. S jej argumentáciou uvedenou v odvolaní, že hoci v uvedenom rozsudku figuruje ako účastníčka (strana sporu) na strane žalobcov, reálne nikdy nebola účastníčkou tohto konania, predmetný rozsudok jej nebol doručený a o existencii uvedeného rozsudku sa dozvedela až v marci 2011 pri návšteve katastra nehnuteľností, sa odvolací súd vysporiadal tak, že bez toho, aby mal k dispozícii originál prvopisu rozsudku súdu prvej inštancie s uvedením dňa jeho právoplatnosti, s pripojením čitateľným podpisom relevantnej osoby potvrdzujúcu túto skutočnosť, vychádzal len z pripojenej neoverenej fotokópie rozsudku prvoinštančného súdu a z doložky právoplatnosti a vykonateľnosti nachádzajúcej sa na fotokópii tohto rozsudku, a na základe toho dospel k záveru, že keďže z uvedenej doložky vyplýva, že predmetný rozsudok prvoinštančného súdu nadobudol právoplatnosť dňa 22. marca 1995, predpokladá sa, že tento rozsudok bol riadne doručený všetkým účastníkom konania teda i dovolateľke (v odvolacom konaní - odvolateľke). Zároveň konštatoval, že správnosť tohto záveru nie je spôsobilé spochybniť iba samotné tvrdenie dovolateľky (v odvolacom konaní odvolateľky), že nemala vedomosť o súdnom konaní a že rozsudok prvoinštančného súdu jej nebol doručený. S jej argumentáciou, že reálne nikdy nebola účastníčkou predmetného konania sa odvolací súd vysporiadal strohým konštatovaním, že skutočnosť, že bola účastníčkou predmetného konania na prvoinštančnom súde „vyplýva z úvodnej časti“ predmetného rozsudku.

9. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd sa vysporiadal s podstatnou procesnou námietkou dovolateľky (v odvolacom konaní odvolateľky), že reálne nebola účastníčkou predmetného prvoinštančného konania, resp., že nemala vôbec vedomosť o predmetnom konaní, všeobecným formálnym konštatovaním, že v záhlaví predmetného prvoinštančného rozsudku bola označená ako žalobkyňa (konkrétne - žalobkyňa 12/), bez toho, aby mal akýmkoľvek vierohodným spôsobom objektívne preukázané, že skutočne bola účastníčkou predmetného prvoinštančného konania, a že mala

vedomosť o tomto konaní, resp., aby mal objektívne preukázané, že toto jej tvrdenie je nepravdivé. Uvedený záver odvolacieho súdu týkajúci sa tohto zásadného procesnoprávneho aspektu je teda výslovne formalisticky a vo svojej podstate arbitrárny. Rovnako možno charakterizovať i jeho záver, že z doložky právoplatnosti vyplýva, že predmetný rozsudok prvoinštančného súdu nadobudol právoplatnosť dňa 22. marca 1995, a preto sa „predpokladá“, že tento rozsudok bol riadne doručený všetkým účastníkom konania, teda i dovolateľke (v odvolacom konaní - odvolateľke). Odvolací súd totiž vyslovil tento názor, resp. skôr domnienku na základe neoverenej fotokópie predmetného rozsudku prvoinštančného súdu.

10. Dovolací súd ďalej konštatuje, že i argumentácia odvolacieho súdu v odôvodnení dovolaním napadnutého uznesenia ohľadom reálnej nemožnosti rekonštrukcie spisu, v ktorej poukazuje na obdobie od rozhodnutia prvoinštančného súdu je všeobecná, a preto jeho rozhodnutie je v tejto časti nepreskúmateľné. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že potreba rekonštrukcie spisu nastala až za účinnosti vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z.z. o Spravovaní a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení zmien a doplnkov (ďalej len „vyhláška“), ktorá v ustanovení § 198 presne definuje postup súdu pri rekonštrukcii súdneho spisu, a to i za účinnosti účastníkov konania (strán sporu) alebo ich zástupcov, prípadne tretích osôb (§ 198 ods. 3 vyhlášky), a dokonca dáva súdu možnosť vypočítať účastníkov konania (strany sporu), svedkov, znalcov, prípadne má možnosť vykonať iné osvedčenia (§ 198 ods. 3 vyhlášky).

11. V tomto prípade odvolací súd pristúpil k odmietnutiu odvolania dovolateľky (v odvolacom konaní odvolateľky) formalisticky a arbitrárne, bez toho, aby vzhľadom na absenciu základného spisu mal na takýto postup dostatok relevantných objektívnych podkladov. Týmto postupom odňal dovolateľke možnosť konať pred súdom, čo bol relevantný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

12. Z uvedených dôvodov dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

13. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.